

Hoofdstuk LXVI

Verzen 1 tot 6

- 1. Alzoo zegt de HEERE: De hemel is mijn troon, en de aarde is de voetbank mijner voeten: waar zoude dat Huis zijn dat gijlieden Mij zoudt bouwen, en waar is de plaats mijner rust?**
- 2. Want mijne hand heeft alle deze dingen gemaakt en alle deze dingen zijn geweest, spreekt de HEERE; maar op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest, en die voor mijn Woord beeft.**
- 3. Wie eenen os slacht, verslaat eenen man; wie een lam offert, breekt eenen hond den hals; wie spijsoffer offert, is als die zwijnenhloed offert; wie wierook brandt ten gedenkoffer, is als die eenen afgod zegent. Dezen verkiezen ook hunne wegen, en hunne ziel heeft lust aan hunne verfoeiselen:**
- 4. Ik zal ook verkiezen het loon hunner handelingen, en hunne vreezen zal Ik over hen doen komen, omdat Ik geroepen heb en niemand antwoordde, Ik gesproken heb en zij niet hoorden, maar deden dat kwaad is in mijne oogen, en verkozen hetgeen waartoe Ik geen lust had.**
- 5. Hoort des HEEREN Woord, gij die voor zijn Woord beeft: uwe broeders die u haten, die u verre afzonderen om mijns naams wil, zeggen: Dat de HEERE heerlijk worde. Doch Hij zal verschijnen tot ulieder vreugde, zij daarentegen zullen beschaamd worden.**
- 6. Daar zal eene stem eens grooten rumoers uit de stad zijn, eene stem uit den Tempel, de stem des HEEREN, die zijnen vijanden de verdienste vergeldt.**

De beschrijving van het antwoord des Heeren aan het biddend overblijfsel gaat hier voort. De Heere heeft gezegd, dat Hij Zich over Zijne stad en Zijn volk zou verheugen gedurende het Vrederijk. Dit zou licht tot de gedachte kunnen leiden, dat Hij een beperkt en kortzichtig mensch gelijk was en daarom zegt Hij, dat Hij Zijn troon in de hemelen gevestigd zal hebben en dat de aarde, voor Hem, voor Jehova-Jezus, als de voetbank Zijner voeten zal zijn. Deze grootsche voorstelling is ontleend aan het zitten van een aardsch vorst op zijn verheven troonstoel met een voetschabel, een voetbankje, onder zijne voeten. Bij zulk een voetbankje wordt hier de gansche aarde vergeleken. Gelijk een Koning echter zijn troon en zijn voetstoel door zijne tegenwoordigheid verbindt, alzoo zal de Heere Jezus in dien dag den hemel en de aarde verbinden. Dewijl Hij zoo groot en verheven is, is er ook geen huis groot genoeg om Hem te bevatten. Toch zullen de Joden na hun aanvankelijk herstel in ongelooft in den waan verkeeren dat ze hun Jehova een huis kunnen bouwen, waarin Hij wil wonen als in de dagen van ouds en als voorheen zullen ze Hem ook weer offeranden brengen. Deze verklaring brengt wel eenige moeilijkheden mede, doch op verre na niet zooveel als de andere. Noch de dagen voor, gedurende of na de ballingschap, noch die der Nieuwe bedeeing zijn hier beschreven. Bij elk dezer beschouwingen heeft men de woorden geweld aan te doen, terwijl bij onze verklaring

haast over elk woord een nieuw licht opgaat. De beroemde Van Der Palm laat zich hierover aldus uit: „Wij voor ons zien geen kans om het eerste deel, in de zes eerste verzen begrepen, anders te verklaren, dan van den staat der Joden, in hunne verwerping onder de dagen des Nieuwen Testaments, daar zij zonder tempel, zonder altaardienst, verzen 1 tot 3, het loon hunner werken en vijandschap tegen God ondervinden.” Toch komt het ons voor dat vers 1 zich het ongedwongenst laat verklaren op de veronderstelling, dat de Joden in ongelooft een tempel hebben gebouwd en daarin hunne offers brengen. God verklaart hun daarop allereerst, dat Hij hemel en aarde door Zijne almacht heeft voortgebracht en daarom niet kan worden opgesloten in een huis. Ten andere verklaart Hij het Christus-verwerpend Jodendom, dat Hij met welgevallen alleen op denzulken nederziet die arm en verslagen van geest is en die voor Zijn Woord beeft. En dit juist doen die afvalligen niet. Dientengevolge zijn ook hunne offeranden Hem een gruwel. Wie een os slacht is Hem even gruwelijk als wie manslag begaat. Wie een lam offert, als verwerper van het Lam Gods, is Hem even gruwelijk als degene, die Hem het meest onreine dier, een hond, zou offeren, gelijk sommige heidensche volken honden aan hunne goden offerden. Wie als Christusverwerper Hem spijsoffer aanbiedt, beschouwt Hij als iemand die zwijnenbloed plengt. Het zwijn was met den hond het meest onreine dier. En wie Hem in den staat des ongeloofs wierook brandt, is als een afgodendienaar voor Hem. Ten onrechte meenen sommigen, dat hier de huichelarij in den godsdienst bestraft is. Dan lezen ze als volgt: „Wie een os slacht, slaat tevens een man dood,” enz. Spr. 1:24-27 geeft eene onfeilbare belichting op vers 4. *Ik zal ook verkiezen het loon hunner handelingen* wil zeggen, dat God behagen zal scheppen in hunne smarten vanwege hunne ongehoorzaamheid aan den Messias. „Wie den Zoon ongehoorzaam is zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op Hem.” Deze ongeloofige Joden haten ook hunne broeders naar het vleesch, de Joden, die wel den Messias verwachten, het biddend overblijfsel, en verstooten hen om hunne verkleefdheid aan de Messiaansche belofte. Spottend roepen ze uit: Dat de Heere heerlijk worde! Zij spotten met de toekomst des Heeren en willen zeggen, dat Hij Zich dan maar eens luistervol moet openbaren. De Heere zal dra verschijnen tot vreugde der verstootenen, die Hem verwachten, tot schaamte en ondergang der goddeloozen, vers 5. De plotselinge komst des Heeren wordt beschreven in vers 6. De burgers van Jeruzalem gillen het uit van schrik, de afvallige tempeldienaars, die Christus' bloed vertreden, slaken een schrillen noodkreet, en de donderstem van Jehova-Jezus klinkt boven alles uit. Dat de ongeloofige Joden een tempel zullen herbouwen, blijkt uit de volgende teksten: Dan. 8:11-13; 9:27; Matth. 24:15; II Thess. 2:3,4, en Openb. 11:1,2.

Israëls Plotseling en Volkomen Herstel

Verzen 7 tot 14

7. Eer zij barensnood had, heeft zij gebaard; eer haar smart overkwam, zoo is zij van een jongskens verlost.

8. Wie heeft ooit zoo iets gehoord, wie heeft iets dergelijks gezien? Zoude een land kunnen geboren worden op eenen eenigen dag, zoude een volk kunnen geboren worden op eene eenige reize? Maar Sion heeft weeen gekregen, en zij heeft hare zonen gebaard.

9. Zoude Ik de baarmoeder openbreken, en niet genereeren? zegt de HEERE; zoude Ik, die genereer, voortaan toesluiten? zegt uw God.

10. Verblijdt u met Jeruzalem, en verheugt u over haar, alle hare liefhebbers; wcest vroolijk over haar met vreugde, gij allen die over haar zijt treurig geweest;

11. opdat gij moogt zuigen en verzadigd worden van de borsten harer vertroosting, opdat gij moogt uitzuigen en u verlustigen met den glans harer heerlijkheid.

12. Want alzoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal den vrede over haar uitstrekken als eene rivier, en de heerlijkheid der heidenen als eene overlopende beek: dan zult gijlieden zuigen, gij zult op de zijden gedragen worden, en op de knieën zeer vriendelijk getroeteld worden.

13. Als een dien zijne moeder troost, alzoo zal Ik u troosten: ja gij zult te Jeruzalem getroost worden.

14. En gij zult het zien, en uw hart zal vroolijk zijn, en uwe beenderen zullen groenen als het teedere gras; dan zal de hand des HEEREN bekend worden aan zijne knechten, en Hij zal zijnen vijanden gram worden.

Deze verzen beschrijven weder de wederaanname van Israël, die het leven uit de dooden voor de geheele wereld zijn zal, Rom. 11:15, en wel als gevolg van Christus' wederkomst. De woorden zijn de eenvoudigheid zelve, mits men het beeld, dat er aan ten grondslag ligt, goed versta. Zion is als vrouw van Jehova weder aangenomen, vgl. 54:1-4; Hos.3. Die wederaangenomene vrouw nu is schielijk, nog voor de barensweeën kwamen, van een knechtje verlost. Dit kindje echter—en dit is iets ongehoords!—is niets minder dan het gansche land en volk Israëls, door de komst des Heilands tot een nieuw leven herboren. Het is waar, Zion heeft nog weeen gehad, in de groote verdrukking, doch dit wonderkind werd plotseling, door 's Heeren komst met Zijne Gemeente op den Olijfberg, geboren. In vers 9 verklaart de Heere Zelf dit groote wonder als Hij er op wijst, dat Hij vruchtbaar maakt, de baarmoeder openbreekt. Zou Hij nu dan als de Man van Zion, de Levensbron, Zelf niet genereeren en Zich de hooge eere van een talrijk kroost ontzeggen? Israëls herstel wordt ook hier dus weer op geheel bovennatuurlijke wijze verklaard uit Gods echtverbond met Israël, uit Zijne eer en uit Zijn scheppingsvermogen. In vers 10 worden al de liefhebbers van Zion, dus ook de engelen en de verheerlijkte Gemeente opgeroepen om zich over haar glorie te verblijden. Het beeld der vrouw, nu eene zoogende moeder, wordt in vers 11 weder voortgezet. De liefhebbers van Zion worden opgewekt zich te laven aan hare borsten met de onvervalschte moedermelk. Wij, Westerlingen, gebruiken liefst dergelijke beelden niet meer, doch voor de Oosterlingen waren deze beelden zeer geliefd, vgl. 60:4. Het beeld wordt verklaard in het eerste deel van vers 12, hervat en uitgebreid in het tweede deel van dat vers. Moeder Zion baart en zoogt niet alleen, maar draagt en troetelt ze ook. Vers 13 is van geheel eenige schoonheid en teederheid. Jehova belooft Israël te troosten, gelijk eene

liefdevolle en zorgdragende moeder haar kind vertroost. Hij, Jehova Zelf, zal Zion troosten. Ach, er is ook niet een in hemel of op aarde, die dit volk kan troosten behalve Hij, Die eens voor hen bad aan het kruis en Die ze eens, als eene hen hare kiekens, onder Zijne vleugelen vergaderen wilde. Hij zal het teederlijk en liefdevol doen als eene moeder. Hij zal het doen na Zijne komst en Hij zal het doen te Jeruzalem. En we kunnen er vast op rekenen, dat Hij ook in Zijne toekomstige vertroosting van Israël geen half werk zal doen. De eerste helft van vers 14 wijst met nadruk op het volkomene van Zijne vertroosting. In dien dag zal de groote tegenstelling tusschen 's Heeren vrienden en vijanden eerst recht aan den dag treden, vgl. Mal. 3:18; 4:1,2.

De Groote Verdrukking voor de Goddeloozen

Verzen 15 tot 18a

15. Want zie, de HEERE zal met vuur komen, en zijne wagenen als een wervelwind, om met grimmigheid zijnen toorn hiertoe te wenden, en zijne schelding met vuurvlammen ;

16. want met vuur en met zijn zwaard zal de HEERE in het recht treden met alle vleesch, en de verslagenen des HEEREN zullen vermenigvuldigd zijn.

17. Die zichzelf heiligen en zichzelf reinigen in de hoven, achtereen in het midden derzelve; die zwijnenvleesch eten, en verfoeisel, en muizen,— te zamen zullen zij verteerd worden, spreekt de HEERE.

18a. Hunne werken en hunne gedachten!

Het laatste hoofdstuk valt in vier deelen uiteen en hier hebben we het derde deel. Tegenover den luister van het hersteld Israël wordt nog eens weder het gericht over de goddeloozen geplaatst. Het vuur komt in de Schrift telkens weer voor in verband met 's Heeren komst ten gerichte, Ps. 50:3; 97:3; Hab. 2:5; II Thess. 1:8; Hebr. 10:27; II Petr. 3:7. Met het vuur komen hier nog vijf gerichtsmiddelen meer voor, namelijk: wolkenwagenen, wervelwind, Zijne schelding, vuurvlammen, d. i. bliksemen en het zwaard des oorlogs. Al de elementen der natuur staan Hem als krijgswapenen en instrumenten des verderfs ten dienste. Geen wonder is het dan, dat Zijne verslagenen machtig vele zijn. Wij lezen in Openb. 9:18 dat het derde deel der menschen gedood werd, d. i. een half billioen op eene bevolking der aarde van vijftienhonderd millioen. De steden der volken zullen vallen, Openb. 16:19. Vervolgens vernemen we hier, aan wie de Heere Jezus hier Zijne grimmige wrake koelt. Het zijn dezelfde lieden als van verzen 3 en 4. Ze worden hier nog eens beschreven als lieden, die (1) zichzelf reinigen. Ze doen het dus op hunne wijze en niet, zooals God het wil. Gods reinigingsmiddel, het bloed des Lams, verwerpen ze. Golgotha, zietdaar de plaats, waar God den zondaar wil reinigen door het bloed Zijns Lams. (2) Voorts volgen deze afvalligen een geheimzinnigen vijand, wiens naam niet genoemd wordt, doch van wien ingewikkeld het volgende gezegd wordt: (a) Hij is een uit velen, een bijzondere vijand, een vijand bij uitnemendheid. (b) Hij is een voorganger in de zelfreiniging en dus ook voorganger in de verwerping van Christus' bloed, (c) Hij heeft grooten

invloed over zijn aanhang, want zij volgen hem achterna, (d) Hij verheft zich ten zeerste, want hij is in het midden. Dit was en is en zal steeds zijn de plaats van Christus. Christus was in het midden als een die dient, in het midden aan het kruis, in het midden na Zijne opstanding, in het midden van den troon en van de engelen en heiligen en Hij zal ook eens in het midden Zijner vijanden heerschen. Deze ongenoemde vijand wil derhalve de plaats van Christus innemen, (e) Eindelijk valt van dezen vijand nog op te merken dat hij met zijn aanhang van afvalligen wordt getroffen door de komst van Christus ten gericht. Al deze geringe en toch zoo veelzeggende gegevens wijzen ons naar niemand anders dan den Antichrist, den grooten vijand van Christus in den eindtijd. De afvalligen, die leven uit het beginsel der zelfreiniging, zelfzaliging, vermeien zich intusschen in de laagste onreinheid, eten zwijnevleesch, onnoembaar verfoeisel en muizen, die door de Romeinen en andere heidensche volken als lekkernijen gegeten werden en door anderen in de afgoderij als offers werden gebruikt. De muizen waren zoowel als de zwijnen onreine dieren, en zoo door het verfoeisel kruipende dieren zijn bedoeld, dan zijn ook die verfoeilijk met het oog op de wet. De Antichrist, wiens naam met een zeker afgrijzen is verzwegen, zal met heel zijn godvergetene bende en met zijne werken en gedachten, zijne helsche bedrijven en ontwerpen, door het vuur des gericht's verteerd worden.

Verzen 18b tot 24

18b. Het komt, dat Ik vergaderen zal alle heidenen en tongen, en zij zullen komen en zij zullen mijne heerlijkheid zien.

19. En Ik zal een teeken aan hen zetten, en uit hen die het ontkomen zullen zijn, zal Ik zenden tot de heidenen, naar Tarsis, Pul en Lud, de boogschutters, naar Tubal en Javan, tot de verre gelegene eilanden, die mijn gerucht niet gehoord en mijne heerlijkheid niet gezien hebben; en zij zullen mijne heerlijkheid onder de heidenen verkondigen.

20. En zij zullen alle uwe broeders uit alle heidenen den HEERE ten spijsoffer brengen, op paarden en op wagenen en op rosbaren en op muildieren en op snelle loopers, naar mijnen heiligen berg toe, naar Jeruzalem, zegt de HEERE, gelijk de kinderen Israëls het spijsoffer in een rein vat brengen ten Huize des HEEREN.

21. En ook zal Ik uit dezelve eenigen tot Priesters en tot Levieten nemen, zegt de HEERE.

22. Want gelijk als die nieuwe hemel en die nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor mijn aangezicht zullen staan, spreekt de HEERE, alzoo zal ook ulieder zaad en ulieder naam staan.

23. En het zal geschieden dat van de eene nieuwe maan tot de andere, en van den eenen sabbat tot den anderen, alle vleesch komen zal om aan te bidden voor mijn aangezicht, zegt de HEERE.

24. En zij zullen henen uitgaan, en zij zullen de doode lichamen der lieden zien die tegen Mij overtreden hebben; want hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitgebluscht worden, en zij zullen allen vleesche eene afgrijzing wezen.

Eindelijk zijn we dan aan het vierde deel van dit hoofdstuk, tevens het laatste deel dezer grootsche Profetie toegekomen. Men kan deze woorden gevoegelijk als een zeer gepast slot beschouwen op dit gansche boek. De vier hoofdgedachten, die we telkens weder ontmoetten: Israël en der volken bekeering, de vernieuwing der gansche schepping en de ondergang aller goddeloozen wordt nog eens weder in korte, doch forsche trekken gemaald. In vers 18 wordt te kennen gegeven, dat God alle volken wil vergaderen met het doel om ze Zijne heerlijkheid te doen aanschouwen. En niemand anders dan Christus is het beeld en de heerlijkheid Gods. Verder zegt God, dat Hij een teeken onder hen, de volken, wil zetten. Door dit teeken versta men hetzelfde als het teeken van den Zoon des menschen, Matth. 24:30, ook elders in Jesaja banier of veldteeken, waarom allen zich van ouds verzamelden, genoemd. Behalve dit algemeene sein tot vereeniging zal God uit de aan het gericht ontkomenen gezanten tot de verste volken zenden, die van den roem van den teruggekeerden Christus nog niet vernomen hebben, noch Zijne heerlijkheid gezien hebben en die gezanten zullen de glorie van Koning Jezus verkondigen. Door deze ontkomenen is natuurlijk weder bedoeld het uitverkoren overblijfsel, dat door de verschijning van Christus, evenals vroeger Paulus, plotseling bekeerd is geworden. Zij worden gezonden naar Tarsis, Spanje, Frankrijk, Italië, naar Pul, een landstreek in Afrika, Lud is volgens sommigen hetzelfde als Lydia, doch het is beter om Pul en Lud samen te nemen voor gansch Afrika. Tubal was een zoon van Jafeth, wiens nakomelingen zich hebben gevestigd in Noord Oostelijk Europa, derhalve Rusland, en Javan is de Bijbelsche naam voor Griekenland. Deze namen wijzen ons naar West en Oost Europa en Afrika als de streken, waarheen de bekeerde Joden worden gezonden. Doch Noord en Zuid Amerika en Australië zijn hier niet buitengesloten, want die worden hier aangeduid door de ver gelegene eilanden. Ook Japan, China en Indië zijn hierin begrepen. Wat zullen die Joden dan prediken? Het Evangelie des Koninkrijks, waarmede Johannes en de Heere Jezus zijn opgetreden en welke prediking thans wordt voortgezet. Bekeert u of vergaat, zoo zullen ze roepen; kust den weergekomen Zoon, Die als Koning op Zion troont, opdat ge niet door Zijne onmiddellijke gerichten getroffen wordt. De prediking zal eenigermate gelijken op die van Jona, die ook aan het gericht ontkomen, anderen voor het gericht moest waarschuwen. En wat zal het gevolg dier prediking zijn? Vers 20 zegt het ons. De volken zullen die prediking, als eens Ninevé gelooven en zich tot Koning Jezus bekeeren en ten teeken van de waarachtigheid hunner bekeering zullen ze hun Jodenhaat afleggen en de onder hen verstrooide Joden als een spijsoffer naar Jeruzalem brengen ter eere van Zions doorluchtig Vorst. De omschrijving van de verschillende dieren wil zeggen, dat zij de snelste en uitnemendste vervoermiddelen zullen gebruiken om de verstrooide Joden haastig naar Jeruzalem te brengen, opdat zij hun Koning daar mogen huldigen. Daarbij wil de Heere ook sommigen van die vergaderde Joden gebruiken tot Priesters en Levieten in het nieuwe groote Huis des Heeren, den tempel door Ezechiël zoo breedvoerig beschreven. Indien Israël de vrees nog mocht bekruipen, dat deze vreugde slechts kort van duur zou zijn, daar Jeruzalem in het verleden zoo dikwijls en zoo lang door de volken vertreden is geweest, dan kan de verzekering van vers 22 hem op dit punt volkomen gerust stellen. Even duurzaam als de hemel en aarde staan, zal ook Israël en zijn zaad staan, dus eeuwig. Dit is de doorlopende leer van Jesaja en van al de profeten. En even schoon als de nieuwe schepping praalt, zoo

glansrijk zal ook Israël, lang veracht voor dezen, in zijne schoonheid pralen boven alle volken als Christus' pronkjuweel der volken, die zalig worden. Niet alleen Israël is dan bekeerd, doch alle volken buigen zich voor Hem neder. Psalm 67 is dan vervuld en tal van Psalmen meer. Tot U zal alle vleesch komen, zongen de vromen, Jesaja meldt ons in vers 23 de vervulling er van. Jehova-Jezus is het vertrouwen aller einden der aarde en Zijne voetstappen druipen alom van vettigheid, Ps. 65. De Joodsche Sabbat is dan voor Israël en de volken in eere en de gansche wereld zal hare religie hebben te regelen naar den eeredienst van het eens zoo diep verachte Jodendom.

Jesaja eindigt evenwel met de absolute antithese, gelijk ook Maleachi, de laatste profeet des Ouden Verbonds. De volken, die zijn zalig geworden, en die op gezette tijden optrekken om den Heere Jezus te Jeruzalem hunne hulde te bieden, zullen ook nog in de nabijheid van Jeruzalem een waarschuwend en afschrikwekkend voorbeeld voor oogen hebben als zij, ongetwijfeld in Tofeth van het dal Hinnoms, de lijken der afvalligen zien, die tegen Jehova-Jezus overtreden hebben en door Zijne heilige gramschap zijn nedergeveld. Van af den rand van een afgrond kunnen de heilige bedevaartgangers blijkbaar in de diepte de lijken zien liggen, wier worm in eeuwigheid doorknaagt en welker vuur nimmer wordt uitgebluscht, vgl. Mark. 9:44-46. Jehova heeft Zijn doel met dit afzichtelijk schouwspel. Hij wil, dat dit allen volken tot eene afgrijzing en afschuw zal wezen. Hij wil dat de volken, waaronder zich nog enkele onbekeerden bevinden, die zich slechts geveinsdelijk aan Hem onderwerpen, een diepen indruk van Zijne heiligheid zullen hebben en van de vreeselijkheid der zonde en van den opstand tegen Zijn gezag. Zoo grootsch en verheven eindigt het boek van den Profeet Jesaja, die eenmaal in het heerlijk Rijk van den Messias ongetwijfeld een heerlijke plaats zal beslaan. Dat al de lezers eens deel mogen hebben aan de glorie van dat Rijk en niet aan dien vreeselijken poel des vuurs!

EINDE